

Razstava, ki jo danes odpiramo, nas postavlja pred resničnost, ki se upira človeškim predstavam o življenju. Križ. Trpeči obraz. Pogled, ki išče Očeta in ki išče naše oči. Žena, ki je rodila za smrt. Adamovi otroci v breznu teme.

Razstava bi ostala poklon človeškemu trpljenju, krik nesmisla bivanja, če ne bi bil na osrednje mesto vseh njenih motivov postavljen bogočlovek, ki ne hlasta po življenju, ampak ga daje.

S svojo smrtjo je premagal našo smrt. Zato noben človek ne umre več osamljen, temveč umre s Kristusom, da bo lahko z njim tudi vstal.

Razstavljeni dela Staneta Jarma nas soočajo s smrtjo, človekovim razkolom z Bogom in uporom proti Njemu, s poskusom samouveljavljanja in samozadostnostjo, ali če povzamemo v eno besedo, z grehom. Pred nas postavlja vse, kar je na kakršen koli način del smrti in greha, npr. neuspeh, polom, krivica, nasilje, biti nerazumljen in zasmehovan ... Vse te resničnosti so skoncentrirane v enem samem obrazu. Kajti ranjen je bil zaradi naših prestopkov, strt zaradi naših krivd. Kazen za naš mir je padla nanj.

Adamski človek je po tragični izkušnji greha pobegnil pred božjim obličjem in se zatekel v grob. Pomešal je stvari. Pomešal je luč in temo, svobodo in ječo, pomešal je osebo s stvarjo, življenje s smrtjo.

Toda Bog ni pozabil človeka, ki je njega, Boga zamenjal za drevo. Da bi se človek ponovno ozrl nanj, je prišel On osebno in se pustil pribiti na les istega drevesa, v katerega so zrle človekove oči. Drevo - greh je predmet in zato tudi iz človeka naredi predmet. Da bi človek - suženj predmetov - lahko spet postal oseba in da bi vzdignil svoj pogled iz kulture stvari h kulturi srca, odnosov in komunikacije, mora Ljubezen dopustiti, da jo pribijejo prav na drevo, na predmet, na greh.

Kdor sebe spozna za grešnika, občuti vso težo in mračnost greha ter ve, kako se misel stalno vrača k grehu in na kraj, kjer je bil greh storjen. Človek ne more več ubežati. Njegov spomin je ranjen, obtežen in kot prikovan na bolečino, od katere se ne more več odtrgati. Človek ne more pozabiti. Boleč spomin na greh napolni srce s tesnobo in nemiro, ter jezo in sovraštvom. Tak spomin lahko ozdravi le nekdo, ki lahko reče: »njih krivdo odpuščam in njih greha se ne spominjam več« (Jer 31,34).

Ko srečamo Njega, ki odpušča, končno lahko presežemo tesnobo greha in se spominjamo Tistega, ki nam je odpustil. Dinamika greha nas potiska v beg, daleč stran od bližnjega in od Boga. Odpuščanje, ki združi greh z Osebo Odrešenika, pa vzpostavi neločljivo vez med grehom in Zveličarjem ter tako ozdravi in preoblikuje spomin in razum.

Obiskovalci te Jarmove razstave se zato ne srečujemo le s pogledi trpečega Kristusa, ampak se srečujemo z usmiljenimi pogledi svojega Odrešenika. Akvareli, risbe in grafike nas vodijo v spominjanje svojega greha v luči Božjega odpuščanja. Ne spominjamo se zla, ki ga je storil človek Bogu, ampak dobrega, ki ga je za človeka storil Bog.

Greha se od križa dalje človek ne more več spominjati drugače, kot da se spominja Boga. Če se spomin še naprej vrača k grehu, je to le zato, da bi slavil Gospoda, ki je ta greh na križu vzel nase. Bog se daje grešniku v odpuščanju in zato greh ni več neka temačna in zatohla resničnost, ki bi odvracala od življenja in odnosa.

Zato je krščanska ikonografija drugačna od poganske, zato kristjan na novo koncipira pojmovanje lepote, zato krščanstvo že vse od svojih korenin povsem unikatno gleda na življenje in svet, ki ga obdaja.

Svet in sleherno življenje v njem je zaznamovano z ranami in madeži. Pogosto trpijo nedolžni. Mati, ki v naročju drži mrtvega otroka ni le motiv umetnostne zgodovine. Z nesmisлом trpljenja so prepojeni vsi naši domovi. Toda tudi naše trpljenje lahko od Kristusovega križa dalje postane spomin na Boga in naš delež pri njegovi Veliki noči. Bistveno je, da vse odtenke lastnega sveta beremo v luči Ljubezni. Jih priznamo, sprejmemo in v srcu predamo Bogu.

Pri tem niti ni tako pomembno, da dosežemo nek psihični mir. Zares pomembno je, da dojamemo, da se naše življenje po Kristusu že nahaja v Bogu. Razumsko lahko iz svoje preteklosti izbrišemo dogodke, zaradi katerih smo trpeli, jih zanikamo. Toda, če ne sprejmemo vsega, kar smo bili in kar smo, ostanemo le napol ljudje. Zato je temeljno vprašanje, kako tudi boleče odtenke našega življenja najti na Kristusu oziroma v Kristusu.

Tu se v odgovor kot temeljna drža ponuja molitev. Marija je podoba molitve. Vse je premišljevala v svojem srcu. Že pred njo pa je tudi Izraelsko ljudstvo vso svojo zgodbo prinašalo pred Boga. Namesto, da bi potlačevali ali celo zanikovali svojo resničnost, so se učili ves svoj svet živeti v svobodnem razmerju z Njim, v katerem se je njihova izkušnja prečiščevala. Pričujoča razstava nas tako vabi, da skupaj z Marijo pogledamo duhovno na vse dimenzije našega bivanja. Duhovni pogled na življenje pa vključuje tudi duhovno razumevanje križa, s katerim se v življenju neizogibno srečamo. Jezusovi učenci križa ne iščemo in se ne bahamo z njim, prav tako se s križem ne kazujemo. Ne delamo se heroje niti s tem, da bi za vsako ceno drugim pomagali nositi njihove križe. Ne nasedamo skušnjavi, da bomo podobni Kristusu, če iščemo trpljenje. Kako naj si kar sami izbiramo križ in ga nosimo, če je Božji Sin, ko je objel križ, trepetal in spraševal Očeta, ali se lahko križu izogne?

Modrost križa nas vodi do sprejemanja ljubezni, ki jo daje Duh, do zavesti, da po križu vstopamo v logiko Velike noči, saj kdor ljubi, tudi trpi. Kdor se da v službo ljubezni in v ljubezni piše svojo zgodovino, neizogibno sprejema križ. Modrost križa je drugačna kot logika sveta. Ljubezen da moč, da žrtvujemo lastne navezanosti in vse, kar nas oklepa, ter sposobnost, da vse darujemo. Vse, kar darujemo, pa ostane večno. Križ je namreč pot, ki nas ponese preko smrti do velikonočnega jutra. Logika križa je logika vstajenja. Razstava, ki jo sedaj odpiramo, naj nas torej pospremi do velike noči.